

## **Brand och skalskydd - uppföljning**



# Brand och skalskydd - uppföljning

## Bakgrund

Regionens revisorer ansvarar för att genomföra årlig granskning av regionens samtliga verksamheter. Utifrån detta uppdrag och ansvar har regionens revisorer utarbetat dokumentet ”Granskningsstrategi” i vilket beskrivs de områden som revisorerna främst ska fokusera på under innevarande mandatperiod. Utifrån granskningsstrategin gör revisorerna årligen en riskbedömning, som utgör underlag för dokumentet ”Revisionsplan 2021”. I dokumentet ingår bland annat en uppföljning av den granskning som genomfördes år 2018 avseende regionens arbete med brand- och skalskydd.

Den granskningen som genomfördes år 2018, var i sin tur en uppföljning av en tidigare genomförd granskning (2015). Uppföljningen 2018 syftade till att bedöma om dåvarande landstingsstyrelsen vidtagit åtgärder utifrån synpunkter och rekommendationer i den ursprungliga granskningen. Ytterligare ett syfte var att bedöma om landstingsstyrelsens styrning och kontroll, av brand- och skalskyddet för landstingets fastigheter, var ändamålsenliga och tillfredställande.

Granskningen 2018 utgick från följande revisionsfråga:

- Har landstingsstyrelsen vidtagit åtgärder med anledning av de brister samt de förbättringsförslag som framfördes i granskningen 2015?

I granskningen 2018 konstaterades att dåvarande landstingsstyrelsen vidtagit åtgärder med anledning av de iakttagelser och rekommendationer som revisorerna framförde i sin granskning år 2015.

Vissa åtgärder var ännu ej genomförda men det pågick ett utvecklingsarbete i linje med de rekommendationer som framfördes i revisorernas rapport från 2015.

Tillskapandet av Trygghetscentralen med dess uppdrag bedömdes sannolikt innebära att roller och ansvar inom det aktuella området förtydligades.

Det pågick också en revidering av vissa styrande dokument som skulle implementeras. I samband med detta kunde det uppstå ett behov av att informera verksamheterna.

I samband med regionsammanslagningen tillkom nya verksamheter, enheter och fastigheter, vilka skulle inlemmas i landstingets arbete med brand- och skalskydd. Detta var en process som, enligt uppgift, skulle ske successivt.

Sammanfattningsvis var bedömningen att vidtagna åtgärder och pågående utvecklingsarbete i stort överensstämde med de rekommendationer som revisorerna framfört i sin uppföljande granskning år 2015.

Jämfört med de tidigare granskningarna har det tillkommit nya verksamheter och även ett betydande antal fastigheter. Dessa bör ha inlemats i regionens arbete med att skapa och bibehålla ett ändamålsenligt brand- och skalskydd.

### **Syfte**

Syftet med denna uppföljning är att granska vilka åtgärder Regionstyrelsen vidtagit för att säkerställa ett ändamålsenligt brand- och skalskydd. Granskningen ska utgå från de iakttagelser och synpunkter som redovisades i revisorernas rapport från 2018.

Denna uppföljande granskning ska ge svar på följande revisionsfrågor:

- Har Regionstyrelsen säkerställt att det utvecklingsarbete som pågick vid tiden för den föregående granskningen, genomförts och haft effekt?
- Har Regionstyrelsen tillsett att de styrande dokument som reviderades när den tidigare granskningen genomfördes, har beslutats och implementerats?
- Har tillskapandet av Trygghetscentralen förtydligat roller och ansvar inom det aktuella området?
- Har Regionstyrelsen säkerställt att de nya verksamheter, enheter och fastigheter som tillkom i samband med regionsammanslagningen nu fullt ut ingår i regionens arbete med brand- och skalskydd?

### **Avgränsning**

Granskningen avgränsas till en uppföljning av tidigare genomförd granskning (2018).

### **Revisionskriterier**

Uppföljningen har skett utifrån aktuella lagar och föreskrifter samt regionens regler och anvisningar inom området. Revisionskriterier utgör också beslut fattade av Regionfullmäktige samt de styrdokument som fullmäktige fastställt.

## **Ansvarig nämnd**

Regionsstyrelsen är ansvarig nämnd.

## **Metod**

Uppföljningen har genomförts genom granskning och analys av dokument samt genom intervjuer med berörda tjänstemän.

## **Granskningens resultat**

### **Brandskydd**

En brand kan få katastrofala följder. Brandskydd är därför ett prioriterat område som upprätthålls genom ett systematiskt brandskyddsarbete (SBA).

I Lagen om skydd mot olyckor anges att delar av ansvaret för ett förebyggande brandskydd ligger på verksamheterna. Ansvaret för brandskyddet ligger hos första linjens chef, som till sin hjälp kan utse ett brandskyddsombud till sin hjälp. Egenkontroll, åtgärdsplaner, utbildning och övning utgör viktiga delar i detta ansvar.

Regionfastigheter ansvarar för det tekniska brandskyddet i form av släckutrustning, utrymningsplaner, brandcellsindelning och så vidare.

För allmänna ytor som exempelvis korridorer, entréer och förråd et cetera ansvarar sjukhuschef eller intendent alternativt verksamhetschef om det gäller en större vårdcentral.

Inom Region Värmland anordnas följande utbildningar för personalen inom brandskydd:

- Brandskyddsutbildning grund
- Brandskyddsutbildning repetition
- Brandskyddsombudsutbildning
- Säkerhetsutbildning (Utbildningsplattformen på intranätet) innehåller också delar som berör brandskydd

Brandskyddsutbildningarna genomförs av Karlstadsregionens Räddningstjänstförbund och förläggs i första hand till Arvika, Torsby samt Karlstad.

## Skal- och tillträdesskydd

Att balansera motstridiga mål med olika krav på säkerhetsnivåer är en utmaning som regionen arbetar kontinuerligt med. Läkemedelsrum, rum med stöldbegärligt material eller viktiga rum/områden för verksamheternas drift är exempel på lokaler som i allmänhet har en högre säkerhetsnivå och dit färre medarbetare har tillträdesbehörighet till.

### Larm

För att klara kraven, är säkerhetsarbetet beroende av olika typer av larm. Inom regionen finns larm för att åstadkomma en trygg och säker miljö för personal, patienter, anhöriga och besökare. Exempel på larmtyper:

- Inbrottslarm
- Brandlarm
- Överfallslarm
- Medicinska larm
- Hisslarm
- Driftlarm
- Akutlarm

Regionfastigheter ansvarar för larmens tekniska funktion.

### Kamerabevakning

Region Värmland har tillstånd för övervakningskameror på utsatta platser.

Syftet med kamerabevakning är att:

- Skapa en trygg och säker miljö för alla som vistas i och i anslutning till våra lokaler i syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka säkerhets- och ordningsstörningar.
- Vid brott kunna bistå polisen med utredningsmaterial i form av inspelningar från övervakningskamerorna. Inspelat material sparas i två veckor och raderas därefter automatiskt.

För kameraövervakning av ytor dit allmänheten har tillträde krävs tillstånd utfärdat av Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) som är tillsynsmyndighet

### Passerkort och e-tjänstekort

Ytterligare en del i tillträdesskyddet är administrationen och hanteringen av passerkort och e-tjänstekort.

På intranätet finns information om hur man beställer passerkort, som är den enklaste formen av kort. Passerkort används enbart för in- och utpassering i våra lokaler. Kortet har foto och är personbundet. An-

vänds vid anställning kortare än tre månader och av konsulter och entreprenörer. Det är chefen som ansvarar för att beställa passerkort och kortbeställningen ska skrivas ut och signeras av chef.

När personer avslutar sin tjänst eller sitt uppdrag hos regionen ska passerkortet skickas till id-administratör. Kortet ska klippas sönder i tre delar och skickas med internpost alternativt lämna det till id-administratör.

På regionens intranät finns också tydliga instruktioner om beställning och hantering av e-tjänstekort. E-tjänstekort har foto och används för inloggning i nationella tjänster samt för in- och utpassering i våra lokaler.

Det finns även instruktioner för och information om SITHS-e-id-certifikat. SITHS-e-id-certifikat möjliggör att inloggning i nationella tjänster är spårbara, vilket är ett krav för att säkerställa patientsäkerheten och förhindra missbruk av regionens system. För att möjliggöra spårbarhet krävs därför ett certifikat.

### *Styrdokument*

Ett övergripande styrdokument är Region Värmlands Säkerhetspolicy. Policyns syfte är att ange den politiska viljeinriktningen att Region Värmlands verksamheter ska fungera i fred, kris och krig. En förutsättning för detta är en väl avvägd säkerhetsnivå där ett systematiskt säkerhetsarbete bedrivs på samtliga nivåer i organisationen samt ett säkerhetsmedvetande hos varje medarbetare.

På regionens intranät finns länkar till ett antal styrande dokument, rutiner, instruktioner och checklistor för arbetet med brandskydd:

- Riktlinje för brandskydd (styrande dokument i Vida)
  - Checklista för internkontroll av brandskyddet (styrande dokument i Vida)
  - Planeringsstöd för chefer och brandskyddsombud (styrande dokument i Vida)
  - Dokumentation av systematiskt brandskyddsarbete för verksamheter inom Region Värmland
  - Uppdragsbeskrivning för brandskyddsombud (Styrande dokument i Vida)
  - Mall för lokal brandskyddsplan (Word)
  - Mall för lokal handlingsplan vid brand (Word)
  - Mall för innehållsförteckning till brandskyddspärm (Word)
  - Planering av brandövning (Powerpoint)
-

Det finns även länkar till styrande dokument, rutiner och instruktioner för arbetet med skal- och tillträdesskydd samt passagebehörighet:

- Rutin, Skal- och tillträdesskydd (styrande dokument i Vida)
  - Rutin för tillträde till lokaler (styrande dokument i Vida)
  - Rutin Beställning av passagebehörighet
  - Instruktion för säkerhet vid planerad stängning av lokaler (styrande dokument i Vida)
  - Kamerabevakningslag (2018:1200), på Riksdagens webbplats
- 

### Svar på revisionsfrågor

- *Har Regionstyrelsen säkerställt att det utvecklingsarbete som pågick vid tiden för den föregående granskningen, genomförts och haft effekt?*

Vid tidpunkten för den föregående granskningen (2018) konstaterades att dåvarande landstingsstyrelsen vidtagit åtgärder med anledning av de iakttagelser och rekommendationer som revisorerna framförde i sin granskning år 2015. Vissa åtgärder var ännu ej genomförda men det pågick ett utvecklingsarbete i linje med de rekommendationer som revisorernas tidigare framfört (2015).

Det pågick en revidering av vissa styrande dokument som också skulle implementeras. Riktlinjer och övriga styrdokument finns nu framtagna och fastställda, se nedan.

Sammanfattningsvis var bedömningen (2018) att vidtagna åtgärder och pågående utvecklingsarbete i stort överensstämde med de rekommendationer som revisorerna tidigare framfört.

I den nu aktuella uppföljningen har det, jämfört med den tidigare granskningen, tillkommit nya verksamheter och även ett betydande antal fastigheter. Vår bedömning är att de nya verksamheterna, på ett övergripande plan, har inlemmats i regionens arbete med att skapa och bibehålla ett ändamålsenligt brand- och skalskydd. Det återstår delvis att säkerställa att rutiner för uppföljning av arbetet med brand- respektive skalskydd implementerats fullt ut på det lokala planet.

- *Har Regionstyrelsen tillsett att de styrande dokument som reviderades när den tidigare granskningen genomfördes, har beslutats och implementerats?*



Av de styrdokument avseende brandskydd respektive skal- och tillträdesskydd samt larm, som nu finns på plats, framgår tydligt var ansvaret ligger. Riktlinjen för brandskydd är fastställda av regiondirektören och rutinen för Skal- och tillträdesskydd är fastställd av säkerhets- och beredskapschefen.

Riktlinjen för brandskydd anger vilket ansvar olika instanser och funktioner har. Alltifrån Regionstyrelsen till den enskilde anställdes ansvar framgår av riktlinjen. I riktlinjen anges också hur arbetet med brandskydd ska bedrivas. Riktlinjen gäller tills vidare.

Det finns dessutom ett antal instruktioner, checklistor och mallar för hur brandskyddet i regionen ska bedrivas på olika nivåer.

För skal- och tillträdesskydd finns en rutin framtagen som ska utgöra ett stöd i arbetet med behörighetstilldelning och klassificering av ytor/rum i olika säkerhetszoner beroende på vad som är skyddsvärt i respektive yta/rum.

På intranätet finns även rutiner och instruktioner som syftar till ett fungerande skal- och tillträdesskydd. Det finns också en digital övergripande interaktiv säkerhetsutbildning på intranätet. Utbildningen, som inleds med ett förord av regiondirektören, omfattar bland annat brandskydd och skalskydd

- *Har tillskapandet av Trygghetscentralen förtydligat roller och ansvar inom det aktuella området?*

Revisorerna uppfattade i den föregående granskningen att tillskapandet av Trygghetscentralen vid Centralsjukhuset i Karlstad, sannolikt skulle leda till att roller och ansvar inom det aktuella området förtydligades.

Trygghetscentralen har bland annat som uppgift att ta emot olika former av larm från sjukhusfastigheten, hantera e-tjänstekort och tillträdeskort samt att Trygghetscentralens ordningsvakter bistår sjukhusets personal vid incidenter av våld och hot om våld.

Vi har noterat att Trygghetscentralens verksamhet inte ännu omfattar samtliga larmfunktioner, men att målsättningen är att samtliga larm vid Centralsjukhuset ska hanteras av Trygghetscentralen.

Bedömningen är att Trygghetscentralens roll och ansvar är tydligt och att den ger förutsättningar för ett systematiskt säkerhetsarbete. Om Trygghetscentralens verksamhet bedöms fungera väl skulle ett utökat ansvar med realtidsövervakning samt att befintligt larmhanteringssystem implementeras i övriga länet ge goda förutsättningar till ett systematiskt säkerhetsarbete för hela regionen.

- *Har Regionstyrelsen säkerställt att de nya verksamheter, enheter och fastigheter som tillkommit i samband med regionsammanslagningen nu fullt ut ingår i arbetet med brand och skalskydd?*

I den tidigare granskningen noterades att ett antal nya verksamheter och lokaler skulle komma att ingå i den kommande regionen.

Som nämnts ovan är bedömningen att de nya verksamheterna, som tillkom i samband med regionbildningen, på ett övergripande plan, har inlemmats i regionens arbete med att skapa och bibehålla ett ändamålsenligt brand- och skalskydd. Det återstår visst arbete med att säkerställa att arbetet med brand- respektive skalskydd implementerats fullt ut på det lokala planet. Detta arbete har påbörjats inom vissa verksamheter medan det för andra finns en större utvecklingspotential.

### **Sammanfattande bedömning och slutsatser**

Vår bedömning är att fastställda styrdokument inom det aktuella området nu finns på plats. Styrdokumenterna är beslutade på behörig nivå och bedöms innehålla beskrivningar av ansvar och roller samt omfatta ändamålsenliga instruktioner och tillämplig information.

Av protokoll och övrigt underlag framgår inte att det skett någon systematisk återkoppling till den politiska nivån avseende det arbete som bedrivs för att stärka regionens arbete avseende brand- och skalskydd. Regionstyrelsen har tagit del av den genomförda medarbetar- och säkerhetsenkäten 2021 och preliminärt utfall för densamma. Medarbetarenkäten innehöll förutom hållbart medarbetarengagemang (HME) även hållbart säkerhetsengagemang (HSE).

På ett övergripande plan har de nya verksamheter som tillkom i regionbildningen inlemmats i regionens arbete med att skapa och bibehålla ett ändamålsenligt brand- och skalskydd. Då det återstår visst arbete med att säkerställa att arbetet med brand- respektive skalskydd implementeras fullt ut på det lokala planet, rekommenderas Regionstyrelsen tillse att så sker.

Av rekommendationerna från den föregående granskningen kvarstår att Regionstyrelsen bör tillse att styrelsen får en systematisk återkoppling avseende det arbete som bedrivs. Detta för att ha underlag att bedöma om det finns behov av att stärka arbetet avseende brand- och skalskydd.

Johan Magnusson  
Certifierad kommunal yrkesrevisor